Nr. 144. Sibiiu, Sâmbătă 8 Decemvre v. 1879. Anul XXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47, şi la espediţiunea de inserţiuni **Adolf Steiner** în Hamburg (Germania).
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3369. Scol.

Cătră toate oficiile protopresbiterale, ca inspectorate districtuale de scoale.

S'a observat, că unele comitete parochiale, şi unele sinoade parochiale, ba chiar şi unii protopresbiteri sau administratori protopresbiterali pun şi depun pe învĕţători, 'i destituie şi'i substituie prin alţii, într'un mod cu totul arbitrariu, prin o flagrantă călcare de statut, de lege, şi de ori ce regulament sau instrucţiuni date pentru scoalele noastre confesionale din archidiecesă. Se publică, fără scirea şi controla consistoriului archidiecesan, concursuri pentru ocuparea de posturi învĕţătoresci, cari nu sûnt vacante, şi pentru cari posturi erau numiţi învĕţători în mod definitiv, adecă pe viaţă; să infiltrează în concurse unele condiţiuni, cari nu numai că nu sûnt prescrise în statutul organic, dar sûnt contrare acestuia. Se face tocmeală, un feliu de licitaţiune minuendo, cu unii ce se dau de candidaţi de învĕţători, cari primesc a fi învĕţători pentru mai puţină plată. Ba a venit casul înainte, că un inspector districtual pentru scoalele noastre din un tract protopresbiteral a pus însuşi sub cercetare disciplinară pe un învĕţătoriu, care servesce de 26 ani şi care este numit pe viaţă, şi destituindu'l 'l-a înlocuit prin altul. Ear un comitet parochial, uitându'şi de toată disciplina, şi subordinaţiunea, declară că el nu mai vrea să scie nimic de organul prin care trebuie să corespundă cu consistoriul archidiecesan, ci trimite aici deadreptul scrisorile sale oficiale şi semioficiale, şi aceste scrisori sûnt pline de acusări în contra consistoriului, că consistoriul comite ilegalitate, fiindcă n'a aprobat ilegalitatea comisă chiar de acel comitet. În urmă, că unele oficii scolastice subalterne în trebi scolastice se adresează la autorităţi, sub a căror jurisdicţiune nu aparţin causele noastre scolastice confesionale.

Consistoriul archidiecesan ar lipsí dela dreptul şi datorinţa sa, dacă nu s'ar grăbí a prevení de o parte, şi a stêrpí de alta, aceste irregularităţi, şi călcări de lege, cari mai durând n'ar puté avé de consecuenţă, decât subminarea instituţiunilor noastre bisericesci-scolastice, şi ruina lor în urmă.

Şi chiar pentruca aceast , fie din nesciinţă, fie din alte motive, sau indemnuri sinistre, să nu se întêmple:

Se ordină precum urmează:

1. Nici un învĕţătoriu, nu va puté fi instituit la vre-o scoală poporală din archidiecesă, fără aprobarea consistoriului archidiecesan.

2. Nici un învĕţătoriu nu va puté fi destituit din postul seu, decât prin consistoriul archidiecesan, şi numai observându-se procedura a cărei resultat ar necesita destituirea.

3. Numai consistoriul poate şi este în drept a ordina cercetare disciplinară în contra vre-unui sau altui învĕţătoriu.

4. Nici un concurs pentru ocuparea vre-unui sau altui post de învĕţătoriu nu se poate publica fără prealabila încuviinţare a consistoriului archidiecesan, şi publicându-se fără aceasta încuviinţare, el, a priori, se declară de nulă.

5. Concursul pentru ocuparea de post învĕţătoresc, nu poate să cuprindă alte condiţiuni, decât cele ordinate în statutul organic; şi el se publică numai pentru posturi devenite în vacanţă, sau posturi înfiinţate din nou.

6. La alegerea de învĕţători, este a se observa cu toată rigoarea §-l 13 din statutul organic; ori ce alegeri, cari s'ar face afară de prescriptele acestui §, sûnt de lege nule.

7. Scrisorile oficiale ale comitetelor şi sinoadelor parochiale, menite pentru consistoriu, sûnt a se trimite aici, prin organul oficiului ppresbiteral.

8. Comitetele parochiale, cari sau n'ar observa, în ceea ce le privesce, dispositiunile enumĕrate mai în sus, sau ar comite abus de putere, şi s'ar pune ele înseşi pe sine afară de lege, vor fi disolvate şi înlocuite pe calea legală, prin altele.

9. Nici un individ candidat de învĕţătoriu, sau competitoriu pentru vre-un post învĕţătoresc, despre care se va scí, că a tractat pentru salariu minuendo, nu va puté fi admis la ocuparea postului de învĕţătoriu, ori ce cualificaţiune bună el ar avé.

10. Directori la scoalele capitale (normale) nu se pot alege decât conform instrucţiunei dela anul 1865 § 3, şi numai dintre învĕţătorii numiţi în mod definitiv. Ei, ca şi învĕţătorii, se vor întărí numai dacă nu va fi nici o bănuială, că ar sta în proces pentru vre-o faptă, ce involve oareşi care inmoralitate.

Se comunică aceste P. T. D-tale, spre sciinţă, observare şi împărtăşirea lor la comitetele şi sinoadele parochiale, spre asemenea observare şi cu acea adaogere, că ori ce abatere dela aceste va fi urmărită şi pedepsită conform legilor şi statutelor în vigoare.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu la 29 Noemvre 1879.

Pentru Escelenţa Sa Domnul archiepiscop şi metropolit:

Nicolau Popea m. p.,
Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O cestiune urgentă.

După cum este cunoscut în primăvara anului 1878 s'a ţinut o conferenţă de alegĕtori români, respective de bărbaţi de încredere ai alegĕtorilor români spre a se înţelege despre întrebarea, dacă este consult a participa la alegerile dietale din acel scaun.

Cine a luat parte la acea conferenţă îşi va aduce aminte, că mulţi dintre membrii conferenţei au votat pentru neparticipare la alegeri şi din acel motiv, fiindcă Românii nu ar fi pregătiţi, de oarece nu s'a îngrigit nimica, pentruca alegĕtorii români să fie inscrişi în lista alegĕtorilor.

Aceasta a fost causa, că după votarea pasivităţei s'a făcut propunere şi conform propunerei s'a adus conclus, ca pentru viitoriu să se facă paşii necesari, pentruca alegĕtorii români, pe cât se poate, să fie toţi inscrişi în listele electorale.

Dacă nu mĕ înşel, s'a ales şi un comitet de acţiune, care punêndu-se în legătură cu inteligenţa română din deosebite cercuri de alegere, să esecute acel conclus.

Deşi sûnt aproape doi ani dela luarea acelui conclus, comitetul menţionat până acum n'a dat nici un semn de viaţă. Causa necunoscută.

De oarece însĕ în sensul legilor electorale alegerile totdeauna se fac pe basa listelor electorale din anul precedent, prin urmare de oarece alegerile dietale, ce vor avé loc în anul 1881 se vor face pe basa listelor electorale din anul 1880, cred că este timpul suprem, ca conclusul conferenţei electorale din Sibiiu, ţinute în anul 1878 să se esecute, pentruca aflându-se participarea la alegeri de consultă, să nu se mai poată ḑice, că nu sûntem pregătiţi.

Dacă menţionatul comitet nu află cu cale, a esecuta mandatul primit dela conferenţa electorală, pentru acest cas aparţine datoriei ḑiaristicei române a face pe public anume pe intelegenţa română atentă la cele ce sûnt de făcut, pentruca alegĕtorii români să nu remână neinscrişi în listele electorale.

Înainte de toate este necesitate a se atrage atenţiunea alegĕtorilor români la § 1 art. VI din 1875, că adecă până la 15 Aprile 1880 să solvească darea anului 1879 până la un cruceriu, dacă vor să nu fie sterşi din listele electorale. Sum sigur, că inspectorii şi esecutorii de dare îngrigesc, ca alegĕtorii români să nu fie în restanţă cu darea, sciu însĕ din esperienţă, că unii

FOIŢA.

O iernare în ghiaţă.

(Traducere din Jules Verne.)

(Urmare)

Froöern fu sdrobit de sloi de ghiaţă, în timpul desgheţului, patruḑeci de miluri dela locul unde Ludovic Cornbutte şe aşeḑase pentru iernare, şi bieţii marinari fură mânaţi cu o parte din remăşiţele corabiei din care mai târḑiu îşi construise coliba pe ţermurii de meaḑă ḑi ai insulei Shannon.

Naufragiaţii erau atunci cinci la numer, adecă Ludovic Cornbutte, Cortrois, Pierre Nouquet, Iocki şi Herming. Ceilalţi oameni ai vasului norvegian periră cu ocasiunea naufragiului.

Ludovic Cornbutte îndată ce a vĕḑut, că câmpiile de ghiaţă, pe care a fost aruncat se închid în giurul seu, a dispus tot ce a fost de lipsă spre a puté ierna în lăţimile aceste cu frigul cel mai teribil. El era un bărbat foarte energic şi afară din samă curăgios, însĕ cu tot carecterul seu firm şi cu toată constituţiunea sa puternică era gata să cadă jertfă climei teribile şi pe când 'l-a aflat tatăl seu îşi astepta moartea, care o credea apropiată. Dealtmintrea el nu se lupta numai cu elementele, dară şi cu rĕinţa matrozllor norvegiani, măcar că cesti din urmă numai lui aveau de a'i mulţămí, că erau încă în viaţă. Matrozii norvegiani erau atât de sĕlbateci şi neculţi, încât nici simţimintele cele mai firesci nu'şi aflau loc în inima lor. De aceea îndată ce Ludovic Cornbutte găsì ocasiune de a vorbí cu Penellan între patru ochi, 'i-a dat acestuia în grige, a fi cu priveghere asupra Norvegianilor. De altă parte Penellan a comunicat lui Ludovic purtarea cea îndoelnică a lui Vasling din momentul de când a dispărut Cornbutte şi a tras atenţiunea asupra silinţelor lui în giurul Mariei. Junele căpitan însĕ avea multă încredere în cârmaciu şi nu da creḑĕmênt acestor acusări.

Ḑiua următoare fu dedicată întreagă bucuriei revederei; Fidel Misonne şi Pierre-Nouquet vênaseră în apropierea colibei de care ei nu voiau a se depărta, paseri de mare şi Maria acuşi a gătit dintr'ênsele o mâncare bună şi întăritoare, încât în vinele societăţii a început a cercula curagiu nou şi putere nouă. Şi focul bine întreţinut a contribuit mult la însănĕtoşarea bolnavilor. În scurt, aceasta fu cea dintâiu ḑi de bucurie, de care bieţii avură parte şi care cu deplină resignaţiune o a serbat în ticăloasa colibă, care se afla şese sute de miluri departe în marea de ghiaţă şi atunci pe când afară era un frig de treiḑeci de graduri.

Temperatura aceasta a ţinut până la lună nouă aşa încât societatea nu mai în 17 Noemvre a putut pleca, aşa dară opt ḑile după întâlnirea cu Ludovic Cornbutte şi soţii lui. Ei se orientau acum numai după stele; frigul se mai domolise şi după toate mai şi ningea.

Înainte de plecare marinarii mai îndeplinirĕ trista datorinţă, de a îngropa pe cameradul lor Cortrois; pentru toţi a fost ceremonia aceasta o ceremonie foarte mişcătoare. Fie care îşi ḑicea în sine, că dacă nu cel dintâiu, nu ar fi unicul care n'ar fi dorit de a'şi revedé căminul.

Fidel Misonne a construit din scândurile colibei un feliu de sanie, pe care aveau să'şi transpoarte provisiunile şi pe care schimbânduse o trăgeau matrozii. Ioan Cornbutte a condus marşul pe calea, pe unde venise şi când sosia timpul de rĕpaus culcuşul era organisat cu iuţală. Betrânul marinariu avea firma speranţă, că va reafla depositele sale de proviant, cari acum era indispensabil de lipsă, după ce societatea a mai crescut cu patru persoane.

Norocul fu în adevĕr destul de favorabil pentru dênşii, căci mai aflară şi sania, care era bogat încărcată cu mijloace de traiu. Cânii pentru a'şi stêmpera foamea mâncaseră curelele dela hamuri şi după aceasta s'au apucat de provisiunile de pe sanie, cari îi reţinuseră până acum.

Trupa 'şi-a luat acum drumul spre sinul ales pentru iernare, cânii fură

colectori de dare din adins fac eroare, lăsând pe anumitul alegĕtoriu în restanţă cu 2—3 cruceri, pentruca acesta să'şi piardă dreptul de alegere.

Cu cărticica de dare cuitată alegĕtoriul neinscris să se folosească de remediele legale pentru a'şi câştiga dreptul de alegere, ceea ce însĕ se va puté esopera numai dacă bărbaţii inteligenţi, cari cunosc legea, vor supraveghia cu atenţiune, ba chiar vor da mână de ajutoriu alegĕtorilor reclamanţi.

Să nu uităm, că abstragênd dela apreţiarea activităţei sau pasivităţei, un numĕr mare de alegĕtori este pentru o partidă sau naţiune un capital politic, care bine întrebuinţat aduce partidei respective, naţiunei respective folos.

Revista politică.

Sibiiu, în 7 Decemvre

Foaia oficială „Budapesti Kőzlöny" aduce douĕ acte interesante, un autograf al Maj. Sale şi o resoluţiune prea înaltă, din care se vede, că Preasânţia Sa patriarchul-metropolit al Carlovĕţului, Procopie Ivacĕcovici, la cererea proprie, este dispensat de conducerea metropoliei sêrbesci şi tot odată decorat cu marea cruce a ordinului leopoldin; eară pentru conducerea metropoliei este denumit administrator episcopul din Bacĕca German Angyelici. Din sciri private se aude, că venitul anual al prelatului în retragere este ficsat cu 24,000 fl salariu sau pensiune.

Sêrbii unguresci se vede că au fost neplăcut surprinşi prin actele mai sus amintite. „Zastava" în numĕrul seu dela 4/16 l. c. aduce în fruntea sa o provocare, subscrisă de membrii fruntaşi ai congresului sêrbesc, adresată patriarchului, prin care 'l roagă să remână în postu'i şi din posiţiunea sa să apere legile, prin care s'au garantat autonomia bisericei sêrbesci. „P. Ll." într'o notă a redacţiunei dice că provocarea aceasta a venit *post festa*.

După ce casa deputaţilor senatului imperial a respins şi a doua oară proiectul privitoriu la armată, eară casa de sus 'l-a primit a doua oară, s'au ales din ambe casele comisiuni de transacţiune. Eri, presentânduse Maj. Sale delegaţiunile, la discursul presidentului către prea înalt Acela, a respuns că relaţiunile cu puterile străine sûnt amicabile, că realisarea consecuentă a tratatului din Berlin va promova pacea şi o stare mai bună şi în Bosnia şi Erţegovina, unde este de a se împliní o misiune de cultură.

Principele Bismarck, de şi bolnav, are visite foarte considerabile în retragerea sa la Varzin. Contele Şuvaloff şi mai târdiu lordul Dufferin 'l-au onorat cu visitele lor. Se dice, că visitele aceste au de scop o transacţiune între cabinetul din St. Petersburg şi din London.

„Politische Corespondenz" primesce din Sofia o interesantă descriere despre silinţele zadarnice ale d-lui Karaweloff pentru formarea unui minister, descriere din care „Romanul" estrage următoarele părţi:

„Principele Alecsandru, însărcinând pe d. Karaweloff să încerce formarea unui nou minister, îi puse condiţiunea ca ministrii de până acum de la justiţiă şi de la financie, d-nii Grekoff şi Nacievici se remână şi în noul cabinet. Însĕ tocmai acest doui ministri sûnt pe cari radicalii îi sufere mai puţin. D. Karaweloff rĕspunse că mai ântâi de toate trebuie să consulte partida sa. Aceasta firesce se pronunciă în contra formării unui asemene cabinet, ear pe de altă parte d-nii Grekoff şi Nacievici declarară, că nici odată nu vor primí să facă parte dintr'un minister Karaweloff. Se face atunci propunerea să se formeze un cabinet compus din Karaweloff, Stoianoff, Gueşog (actualmente president al adunării provinciale în Pilipopoli şi conservator) şi Stoiloff (primul secretar al principelui Alecsandru). Acesta din urmă fu de aceea propus pentru ca să fie depărtat de lângă persoana principelui, care scie să aprecieze capacitatea sa şi pentru a pune în locu'i pe un partisan al radicalilor. În fine se aduse pe tapet şi candidatura la minister a archiepiscopului Clemente din Têrnova.

„Karaweloff se adresà în toate părţile lumii numai şi numai spre a întocmí un cabinet, însĕ de pretutindeni nu primì de cât refusuri. Printre persoanele, care n'au primit propunerile lui Karaweloff se află şi Drinoff, profesor la universitatea Charkow din Rusia, precum şi Teodor Ikonomoff, prefect în Slivno (Rumelia orientală) şi fost vice-president al adunării naţionale din Têrnova. Karaweloff convingênduse, că nu prea are sorţi, convocà adunarea naţională la o şedinţă secretă estraordinară, în care propuse a se modifica într'un sens mai moderat adresa, pe care mai înainte el o susţinuse cu atâta zel şi a se da principelui titlul ce i se cuvine după nascere, titlu care i-s'a şi dat de către ministri, dar pe care radicalii 'l-a refusat până acum ca anti-constituţional. Adunarea naţională din Têrnova a hotărît ca principele să fie întitulat „Swetlost" (ilustritate), pe când principelui Alecsandru se cuvine după nascerea sa titlul, care se traduce în limba bulgară cu „Wisotchestwo" (Alteţă). Partida radicală supt conducerea lui Stambuloff a refusat însĕ această propunere şi prin aceasta a dat pretinsei influenţe a lui Karaweloff pe lângă partida sa o desminţire compromiţĕtoare pentru dênsul. Într'o asemenea stare de lucruri, principele Alecsandru trebuì se recunoască, că un minister Karaweloff nu va da nici o garanţie pentru o activitate folositoare a Skupcinei şi că disolvarea acesteia se va puté amâna printr'o schimbare de minister, dar cu greu se va puté evita. Principele luà hotărîrea, de a disolva Skupcina şi de a guverna de ocamdată cu maioritatea ministrilor sei conservatori de până acum."

Din Rusia.

O proclamaţiune a comitetului revoluţionar din Rusia.

Diarul englez „Daily News" publică o proclamaţiune a comitetului revoluţionar rus datată din diua intrării Ţarului în Petersburg. Într'ênsa se esprimă convingerea, că partida nu va fi descuragiată prin neisbutirea ultimului atentat, ci va devení numai mai circumspectă. Proclamaţiunea acusă în limbagiul cel mai aspru pe ţar ca personificarea despotismului şi enumeră mĕsurile guvernului, care sug poporul într'un mod sistematic. Fie-care sat ar avé pe martirii sei cari, din causa silinţelor lor liberale, sau a suferit moartea, sau lângedesc în Siberia. Numai când ţarul va transmite puterea sa unei adunări representative alese de popor, numai atunci vor înceta atacurile în contra lui. Până atunci lupta neîmpecată va continua.

Proclamaţiunea apelează la întregul popor rus, pe al cărui sprijin competază comitetul.

Atentatele în contra Ţarului.

În privinţa atentatelor în contra vieţei împĕratului Rusiei mai găsim în diarele străine următoarele amĕnunte.

Într'o telegramă a ţarului către generalul Totleben, prin care îi multămesce pentru felicitările sale, se dice între altele: „Dumnedeu să ne ajute a stîrpí această canaliă!"

Un „avis către drept-credincioşi" iscălitura preotului Bogoljubow şi cu pecetea censurei eclesiastice din Moscva predică următoarele:

„Sosirea lui Antichrist s'a apropiat. Ea se prevestesce prin apariţiunea acelor oameni nelegiuţi, cari ca nisce adevĕraţi soli ai lui Satan, se silesc a submina basele bisericei ortodocse si chiar puterea unsului lui Dumnedeu, a ţarului nostru... Ei vor să omoare pe toţi proprietarii, spre a'şi însuşí bucurile lor. Acesti monstrii, lăpĕdăturile infernului, au venit de la Apus. Ei sûnt representanţii comunei din Paris. Închideţi-vĕ urechile la cuvintele lor şi denunţaţi'i autorităţilor."

În privinţa atentatului de la 1 Decemvre se anuncie, că scăparea Ţarului nu se datorează nici de cum unei întêmplări fericite. Şeful secţiei a treia telegrafase Ţarului la Livadia, că se pregătesce un atentat în contra sa. În urma acesteia călĕtoria se făcù pe patru trenuri, care mergeau unul după altul şi Ţarul îşi schimbá locul mai la fie care staţiune.

„Standard" anuncie că Ţarevici n'a vĕdut ăncă pe Ţar după atentat. Ţarevici regretă abandonarea planurilor constituţionale şi nici nu pretinde măcar, că ar fi bolnav.

Toate sgomotele despre conspiraţiuni „Standard" le declară de invenţiuni ale poliţiei.

Diarele străine de la 14 Decemvre publică următoarea depeşă oficioasă din Petersburg:

„În faţa sgomotelor respândite în presa din străinătate despre atentate încercate şi intenţionate, se asigură din isvorul cel mai bun, că ací este vorba pe de o parte de esageraţiuni escesive, ear pe de alta de curate scornituri. E lucru firesc, că cu ocasiunea cercetărilor pentru descoperirea autorilor atentatului de la 1 Decemvre s'a făcut numeroase arestări; cu această ocasiune s'a descoperit diferite lucruri, cari dă loc la conclusiunea, că se pregătiau nouĕ crime nihiliste. Se înţelege însĕ de sine că amănuntele nu se pot comunica prin telegraf." "Rom."

Dela Universitatea săsească.

Universitatea săsească a ţinut prima sa şedinţă plenară meritoră în 16 cur. sub presidiul comitetului suprem Wächter. Dintre obiectele propuse de comisiuni mai de însemnătate au fost referatele comissiunei scolare, cari au şi provocat o discusiune lungă şi viuă.

Teutsch a referat un emis al ministrului de culte, care cuprinde observările ministrului la protocoalele adunărei generale a Universităţii din anul trecut. Ministrul a aprobat dotaţiunile, ce le a hotărît universitatea din anul trecut pentru scopuri scolare anume pentru scoala reală superioară din Sibiiu, pentru scoalele poporale gr. or. din Orăştie, pentru ştipendii la scoalele de agricultură din Bistriţă şi Feldioara, şi a respins recursul Dr. Tincu, înaintat ministeriului cu protocoalele deodată. Emisul ministerial fu luat spre sciinţă fără desbatere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

prinşi la sanie şi aşa espediţiunea a ajuns la ţintă, fără a mai da de alte calamităţi.

Ludovic Cornbutte şi Penellan fură cuprinş de spaimă, ţinută încă în ascuns, pentrucă s'a simţit că în sinul micei societăţi a căduţ semânţa desbinărei.

Aupic, Andreiu Vasling şi amêndoi Norvegianii erau mai totdeauna ei de ei la olaltă, erau însĕ observaţi şi supravighiaţi fără de a sci şi ei ceva.

În fine în 7 Decemvre, douĕdeci de dile după întâlnire, eată li se arată sinul, în care a iernat Jeune-Hardie; cât de mare era însĕ mirarea lor, când a vĕdut că bricul era ridicat pe sloi de ghiaţă, patru metri sus în aer.

Interesaţi foarte de soţii remaşi s'au grăbit spre corabie şi fură primiţi de Gervique, Turquette şi Gradlin cu vii aclamaţiuni de bucurie. Toţi erau sănĕtoşi deplin avură însĕ şi ei să se străcure prin grei periculi.

Furtuna cea grozavă trebuie că a turbat întreaga mare polară şi a rescolit-o dela o margine până la ceealaltă, sloii fură sdrobiţi derangiaţi şi vêrênduse unii pe sub alţii a încleştat patul de ghiaţă în care odihnea Jeune-Hardie; ridicêndu'i greutatea lor specifică deasupra apei au câştigat necalculabil în putere şi de aceea au găsit călĕtorii bricul ridicat aşa de sus deasupra mării.

Cei reîntorşi cu câtă bucurie au salutat corabia, pe cameradi şi întogmirea cea în bună stare de pe bric; ei puteau astepta acum iarna cea aspră, dară cu toate aceste suportabilă. Corabia ridicânduse n'a pătimit, era tare şi solidă şi trebuia numai să lunece pe un plan pediş în apă, când va vení timpul desgheţului.

O veste tristă a turburat bucuria revederei şi a umplut de frică pe Ioan Cornbutte şi pe soţii lui. Viforul cel groaznic a risipit cu totul magazinul de zăpadă şi cu el a înprăştiat şi victualele dintr'ênsul în toate părţile, încât nu s'a putut mântuí din tr'ênsele nici cea mai mică părticică. Îndată ce Ioan Cornbutte a aflat de scirea aceasta rea, cu ajutoriul fiiului seu a visitat combusa bricului ca să se încredinţeze câtă provisiune mai este şi cum să o împartă.

Desgheţul se astepta numai în luna lui Maiu. Până atunci corabia trebuia să ierneze în sin; trebuia aşa dară să mai petreacă societatea cinci luni în mijlocul câmpiilor de ghiaţă, şi în restimpul acesta să nutrească patruspredece persoane. După socoteală esactă bĕtrânul marinariu a ajuns la resultatul, că cu proviantul se vor ajunge cel mult până la momentul plecării, dar şi aceasta numai dacă oamenii vor căpeta jumĕtate de porţiuni. Trebuia dară luat vênatul într'ajutoriu spre a câştiga hrană mai cu îndestulire.

Temânduse ca să nu se mai repeţească o nenorocire ca cea dintâiu s'a hotărît a numai depune provisiunile pe uscat şi aşa au remas toate pe corabie. Pentru cei noi veniţi s'au aşedat paturi în localitatea comună a matrozilor. Marinarii remaşi la corabie au folosit timpul absenţei soţilor lor, săpând drepte de ghiaţă, pe care se puteau suí cu înlesnire până la podul corăbiei.

Cap XIII.

Cei doi rivali.

Andreiu Vasling încheiase prietinie cu cei doi matrozi norvegiani şi Aupic încă făcea parte din asociarea lor. Acesta încă sta departe de ceilalţi şi defăima pe faţă dimpreună cu soţii lui toate disposiţiunile cele noue. Ludovic Cornbutte însĕ, care primise dela tatăl seu de nou comanda asupra bricului şi care în chipul acesta era stăpân pe bord, în punctul acesta nu scia de glumă; el, pe lângă toate rugările Mariei, de a umbla frumos cu oamenii acestia, s'a declarat foarte hotărît, că în privinţa aceasta pretinde subordinaţiune strictă.

Cu toate aceste, doue dile mai în urmă, Norvegianilor le succese a pune mâna pe o ladă cu carne sărată, şi când Ludovic Cornbutte a pretins restituirea lădii la moment, Aupic a făcut causă comună cu mişeii, eară Andrei Vasling nu ascundea, că mĕsurile introduse în privinţa hranei nu se pot continua.

Cornbutte căuta să dovedească

Krasser a referat în numele comisiunei scolare despre conferirea a doue stipendii de câte 200 fl. destinate pentru profesioniști tineri, cari voesc a călĕtorí în străinătate spre a se cultiva mai bine în ramul lor industrial. S'au insinuat 6 aspiranți. Asupra propunerei comisiunei s'a încins o desbatere lungă, la care între alții au participat și Dr. Păcurar. Întrebarea era, dacă trebuie să se înțeleagă sub „străinătate," în înțelesul unui conclus adus de universitate în anul trecut cu ocasiunea conferirei stipendielor, țĕrile afară de monarchia austro-ungurească sau numai țĕrile afară de Ungaria. Dr. Păcurar a propus să se amâne conferirea stipendiilor până se va publica concursul și într'o foaie română și maghiară. Mai departe pe viitor concursul pentru aceste stipendii să se publice nu numai în cele douĕ foi germâne, ce apar în loc ci și în „Teleg. Rom." și în „Kelet." După o replică din partea lui Arz de Strausenburg și a secretariului Schneider Păcurar 'și-a retras partea dintâiu a propunerei sale. Cele douĕ stipendii s'au conferit prin votare secretă lui Andreas Gross din Cohalm și Frid. Schieb din Sibiiu și propunerea Dr. Păcurar s'a primit în formula recomandată de Wittstock ca concursul să se publice pe viitor și într'o foaie română și maghiară.

Wittstock a substernut în numele comisiunei scolare un raport detaiat despre resultatul visitărei scoalelor pentru profesioniștii din Brașov, Sighișoara, Cohalm, Agnita, Orăștie și Sas-Sebeș în anul curent. După raport scoalele din Bistrița și Mediaș sûnt organisate în sensul dispositiunilor universităței dela 1871, cele mai multe consistă din 2 scoli pregătitoare și din douĕ clase industriale proprie. Toate scoalele se silesc a corespunde scopului, dar mulți elevi avênd o pregătire defectuoasă scopul nu se poate realisa pe deplin. Trebue ca pe viitor să se dea atențiune în prima linie instrucțiunei în specialitate. Universitatea ia protocoale de visitațiune la cunoscință și esprimă visitătorilor D. Krasser și I. Teutsch mulțămita protocolară.

Același referent cetesce raportul separat despre visitarea scoalelor pentru profesioniștii din Orăștie și Sas-Sebeș. Scoala din Orăștie s'a reorganisat și inactivat la 1 Decemvre 1878. Raportul din acest an e mai mulțămitor decât cel din anul trecut. Scoala din Sas-Sebeș se află, după raportul cetit, într'o stare slabă; ea nici numai esistă dela începutul anului scolar. Referentul propune ca adunarea generală să aprobeze sistarea dotațiunei pentru scoală din S. Sebeș și să împuternicească oficiul central a licuida dotațiunea, dacă cumva se va redeschide în decursul acestui an acolastic scoala de profesioniști în S. Sebeș.

În fine adunarea generală 'și reservă dreptul ca la cas de nedeschidere să dispună de acea dotațiune în favorul instrucțiunei profesioniștilor de acolo într'un mod potrivit.

Contra acestor propuneri, și contra referatului întreg cât privesce S. Sebeșul Dr. Păcurar a arĕtat într'un lung discurs că vina pentru scăpătarea și desființarea scoalei profesioniște din Sas-Sebeș o portă directorul de mai nainte, presbiteriul ev. din Sas-Sebeș și maioritatea universității. Comisiunea de visitațiune s'a arĕtat părtinitoare și pătimașe. In fine Dr. Păcurar a propus ca raportul despre S. Sebeș să nu se ia în desbatere meritorie, ca să se redea comisiunei scolare cu îndrumarea să cerceteze adevĕrata stare a lucrului și să facă pe basa acestor cercetări propuneri apte pentru reactivarea scoalei. S'a respins aceasta propunere și s'au primit propunerile comisiunei.

Se primesce și o propunere generală a comisiunei ca referatul întreg să se comunice în estras comisiunilor și învĕțătorilor dela scoalele pentru profesioniști.

Săliște, 5 Dec. 1879.

Representanța bisericească din Săliște s'a hotărît a transforma scoala capitală de aici în scoală civilă. Spre a esecuta cu succes această hotărîre laudabilă representanța bisericească gr. or. de aici, în înțelegere cu cea politică, a substernut universității naționale săsesci următoarea

Rugare

a representanților comunei bisericesci și politice Sălistea cătră inclita universitate săsească în Sibiiu pentru încuviințarea unui ajutoriu anual de 2000 fl. spre înființarea unei scoale civile în comuna Săliște.

Inclită Universitate! Comuna Săliște din așa numitul scaun filial al Săliștei de odinioară, numerând astădi aproape la 5000 locuitori, întrunesce în sine astfel de însușiri relativ la înființarea și susținerea institutelor de învĕțămênt, după cum le provede §-l 67 din articulul de lege XXXVII ex 1868.

In virtutea acestei legi, atât comuna bisericească cât și cea politică, se simte nu numai îndatorată, dar se vede ea însăși pe sine îndemnată, de a transforma în înțelesul legei citate, scoala capitală gr. or de aici care consistă din 4 clase de băeți și 3 de fetițe și carea se provede de present cu 7 învĕțători, — în scoala civilă cu caracter confesional gr. ortodocs.

Indatorirea e normată de lege, ear indemnul comunei bisericesci și politice la această transformare 'l justifică următoarele momente:

1, comuna Săliște e încungiurată de vre-o 8 comune mai mici, precum sûnt: Cacova, Sibiel, Valea, Galișul, Tilisca, Aciliu, Magul și Săcelul, cari toate, — atât în privința economică, cât și culturală se grupează lângă un punct central natural, în care pulsează ca în ori și care alta dintre comunele mai mici sus numĕrate o viață economică și culturală mai puternică.

2. Din aceste comune învecinate se trimit și astădi băeți și fetițe la scoalele capitale gr. or. în Săliște în numer insemnat, mai vêrtos pentru aceea, pentru că aceste comune nu posed astfel de scoale, și pentrucă părinții îndemnați fiind de propriul lor simț, ca copiii lor să scie mai mult, ca cum se învață într'o scoală parochială sau populară, și nedispunênd în cea mai mare parte de mijloacele, cari se cer pentru nu copil la o scoală dintr'un oraș mai mare, — se bucură prea mult vĕdênd; că pot să'și țină băeții și fetițele lor în apropierea lor cu jertfe mai mici la scoalele din Săliște.

3. Este notoric, că locuitorii comunelor susnumite, — afară de locuitorii din Aciliu și Mag — poartă un viu negoț și o economie de vite lățită până în hotarele Rusiei, României, Bulgariei și Turciei.

Atingerea deasă a omenilor din giurul Săliștei și din Săliște de lumea comercială de dinlăuntrul și de din afară de statul nostru; rapoartele completite de viața socială și economică, dictează în chip imperativ, ca acestor raporturi să le premeargă o viață culturală și de sciință mai înaltă, spre a se puté învêrtí oamenii nostri în viitor mai cu succes în cercurile de traiu atinse mai sus.

4. Cele 4 clase, cari constituesc astădi scoala capit. gr. or. în Săliște, e adevĕrat, că ridică pe învĕțăcei, cari le percurg cu succes, la un nivou de viață culturală mai înalt, ca cum este al acelor tineri, cari isprăvesc o scoală populară: — eșind din clasa a IV-a și nestându-le părinților la disposiție mijloace mai mari, spre a trimite astfel de învĕțăcei la o scoală gimnasială, sau reală, — cari se află numai în oraș, — după 2 sau 3 ani, acești scolari devin mai tot astfel, precum sûnt și copiii, cari au isprăvit scoalele populare: una, pentru că nu mai au ocasiune, de a se mai ocupa cu studiile, ce le-au isprăvit, și al doilea, pentru că în acest restimp uită mai tot, ce au putut se cuprindă cu mintea lor fragedă, — și astfel tocma când ajung la vêrsta de a puté cuprinde mai ușor și de a puté asimila și ținé mai bine materialul de învĕțămênt în memorie, — se împedecă de forța neputinței părinților și cad ear în starea de mai naintе.

Inființând însĕ o scoală civilă cu un plan de învĕțămênt așa după cum îl prescrie §-l 74 al legei citate, părinții din Săliște și comunele învecinate, ușor s'ar vedé puși în posiție, de a lăsa, ca să continue copiii lor studiile și la scoala civilă și printraceasta să devină generațiunile viitoare atât pentru societate, cât și pentru stat mai folositoare și să corespundă mai cu înlesnire misiunei culturale mai înalte.

Aceste sûnt motivele, inclită universitate, cari îndeamnă pe comuna bisericească și politică, de a înființa aici în Săliște o scoală civilă.

De și pe de o parte e datorința acestei comune și marea bunăvoință a ei de a transforma scoala capitală gr. or. de aici în scoală civilă neîntârdiat, ba și chiar numai decât, — pe de ceealaltă parte însĕ se vede silită a mărturisí; că pe lângă toate jertfele, ce voesce a le face pentru o astfel de scoală, precum sûnt: clădire, încălțit, lefile învĕțătorilor etc., — după cum arată preliminarele de budget al fondului scoalei alăturat sub *A*) lucrat cu multă chipsuință de cruțare și preliminariul casei comunale lucrat tot cu aceeași nisuință de cruțat, — e nevoită a mărturisí, că nu o eartă starea materială pe deplin, de a'și împlini pe de o parte dorința grabnic simțită, ear pe de alta datorința impusă ei prin lege.

Pe când desvĕlesce comuna Săliște inclitei universități această voință a ei, de a transforma scoala capitală de aici în scoală civilă, în carea se leagă a întroduce de facto strict programul de învĕțămênt, normat de §-l 74 art. de lege XXXVIII ex 1868 pe care îl alătură aici în copie sub *B*) și pe când se află îndemnată, de a'i descoperí inclitei universități cu deosebită francheză neajunsurile pentru ajungerea acestui scop, — pe atunci îndrăsnesce totdeodată a revoca cu distinsă politeță în memoria inclitei nniversități, că Săliștea și cu celelalte 5 comune susnumite, adecă: Cacova, Sibielul, Valea, Galișul și Tilișca, pe lângă scaunul Tălmaciului, sûnt acele vestite sate, cari începênd maí dela anul 1453 de când cu regele Uladislav II au contribuit mai mult la înființarea și sporirea averei a așa numitelor VII județe și cari după urmata rescumpĕrare a regalelor și pădurilor în anul 1875 și până astădi și încă în 14 ani de aici înainte contribuesc mereu la această avere, din carea li s'au dat până acum la scoale din Brașov, Sebeș, Orăștie, Mediaș, Mercurea și altele în tot anul ajutoare și daruri însemnate.

Deci, — în vederea temeiurilor, cari vorbesc pentru necesitatea de a înființa aici în Săliște scoala civilă în conformitate cu legea; — mai departe, — în vederea, că după cum a arĕtat comuna Săliște prin preliminarele ei de budget, nu este în deplină stare de a acoperí toate cele trebuincioase pentru această scoală; — mai încolo: în vederea adevĕratei și notoricei istorii relative la sistematicile contribuiri, ce le-a făcut și le face Săliștea și cu celelalte 5 comune de pe lângă ea în aproape mai de 4 seculi, și că ecuitatea și bunul simț chiar și de stricta dreptate al inclitei universități, s'ar puté afla ușor induplecat, de a sărí într'ajutor Săliștei și printr'aceasta întregului scaun filial al Sĕliștei de odinioară,

în considerarea tuturor acestor temeiuri representanțele, atât ale comunei bisericesci, cât și politice în Săliște îndrăsnesc cu distins și profund respect a înainta la inclita universitate și la Maria Sa dl comite al generoasei națiuni săsesci Friedrich Wächter următoarea

Rugare:

Ca inclita universitate luând în părintească și dreaptă considerare motivele numerate și înșirate mai sus să se îndure prea grațios a încuviința comunei Săliște, spre scopul transformărei scoalei capitale gr. or. de aici în scoală civilă și spre scopul susținerii unei astfel de scoale, din fondul măritelor VII județe și din casa națională săsească un ajutor anual de 2000 de floreni v. a. așa după cum a încuviințat și trecut în budgetul anual regulat ajutoare și pentru scoalele din Brașov, Mediaș, Orăștie, Sebeș, Mercurea și altele, — făgăduind și legând pe comuna Săliște a fi în veci mulțămitoare pentru acest ajutor și a corespunde cu scumpĕtate tuturor cerințelor pretinse de lege în privința învĕțătorilor și a învĕțămêntului prescris pentru această scoală.

Am remas cu profund și distins respect.

Săliște, 2 Decemvre 1879.

(Urmează subscrierile).

---

nenorociților, că disposițiunile aceste au în vedere interesul comun; însĕ în zadar. Oamenii acestia sciau foarte bine că așa este, însĕ ei căutau un pretecst de resvrĕtire. Cei doi Norvegiani traseră cuțitele, dar Penellan nu s'a înfricat de aceasta, ci s'au repedit la dênții și dimpreună cu Misonne și cu Turquiette le a luat lada cu carne, fără ca Andreiu Vasling și Aupic, cari vĕdură că istoria s'a terminat rĕu pentru dênții, să se fie amestecat în afacere. Cu toate aceste Ludovic Cornbutte a luat pe cărmaciu la o parte și 'i-a dis: „Andreie Vasling, dta ești om infam! Cunosc atitudinea dtale întreagă și sciu foarte bine ce am să astept dela dta; de oarece însĕ reponsabilitatea pentru binele oamenilor corabiei cade toată asapră'mi, prin aceasta îți declar că cu mâna mea proprie voiu junghia pe ori și care ar cuteza să conspire în contra mea și în contra disposițiunilor mele!" (Va urma).

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.")

Viena, 19 Decemvre n. Delegațiunea senatului imperial a primit fără desbatere în a doua și a treia cetire propunerea privitoare la acoperirea erogatelor comune pe Ianuarie și Februarie 1880.

Berlin, 19 Decemvre n. „Biroul Wolff" deminte, că Austria ar fi respins propositiunile nemțesci în privința tratatului de comerciu și că ar fi propus un tratat de șase luni cu întâiul favor.

Calcutta, 19 Decemvre n. Generalul Gough a plecat în 17 spre Cabul. În 18 l. c. comunicațiunea cu Gough fu restabilită.

London, 19 Decemvre n. Consiliul cabinetului desbate astădi situațiunea Afghanistanului.

Varietăți.

* (Necrolog). În 11|13 Noemvre a. c. la 2 oare după ameadi, publicul din Bocșa-montană, fără diferență de naționalitate, precum și cel din giur, s'a adunat în Bocșa-montană, spre a petrece la mormênt pe d-șoara Silvia Petric, fica d-lui jude reg. district. Iuliu Petric, pe care o deplâng cu mare jale stimații și doioșii părinți Iuliu și Sultana Petric, precum și pruncii acestora: Ana, Flora și Corneliu, că pe scumpa lor fică și respective soră, carea înzestrată cu cele mai eminenți calități spirituale, în primăvara vieții, în al 16 an al fragedei sale etăți, după un morb scurt, după împărtășirea cu sântele taine, a repausat și s'a mutat la cele eterne.

Înmormêntarea acestei defuncte, s'a ținut și petrecut cu mare pompă, anume: În frunte a mers în paradă corporațiunea stângĕtorilor de foc din loc, după care au urmat admistranții, corul vocal gr. or., care a esecutat cântările funebrale, preoți patru la numĕr, apoi sicriul decorat cu cununi de flori, trimise din partea reuniunei de cântări a Germanilor din opidul vecin Reciița-montană și din partea mai multor d-ne, d-șoare și d-ni. Înaintea sicriului un tinĕr a dus pe o

BCU Cluj / Central University Library Cluj

perină de atlas alb, o cunună, a cărei pantlice erau ţinute de două d-şoare îmbrăcate în alb. După sicriu a urmat adânc mâhniţii părinţi, surori şi neamuri ai repausatei, precum şi un public foarte număros.

În biserică învăţătoriul I. Marcu la finea ceremoniilor, a rostit o cuvântare adânc pătrundătoare, care a stors lacrimi de pe faţa tuturor auditorilor.

După aceea s'au depus osămintele repausatei în cimiteriul gr. oriental. „Fiei ţărina uşoară!“ M....u.

* (O cestiune de cultură.) Tribunalul suprem din Tennesser (America) a declarat, prin o sentenţă pronunciată acum de curând, că de acum înainte albii şi negrii pot juca cârţi între dânşii. După o lege veche şi care n'a fost nici odată abrogată, orice alb, care juca cârţi cu un negru, se făcea culpabil de un delict, care se pedepsia cu amendă sau cu închisoare. În virtutea acestei legi, câţiva Americani, cari jucaseră ţilele trecute o partidă „pocker“ cu nesce negrii, fură puşi supt acusaţiune. Tribunalul recunoscù însă că „resultatul resboiului“ a făcut pe toţi oamenii de o potrivă liberi, şi că de şi s'ar puté aplica o lege veche în contra acusaţilor, totuş ei sûnt liberi de a face ce vor voí. Pe lângă aceasta tribunalul condamnă pe fisc la cheltuielele de judecată.

* (Metale nouă). Dl P. T. Clève analisând mineralele erbina şi iterbina, a descoperit două metale noue. Aceste două metale sûnt: Thulium după numele cel vechiu al Scendinavei (Thule). Formula chemică a acestui metal este Tu şi echivalentul său aproape 113. Cel de al doilea metal este Solmium derivat de la numele latinisat al Stockholmului capitala Suediei şi Norvegiei, pe lângă care se găsesc multe mineralii cari conţin Itrium. Formula chemică a acestui nou metal Ho şi echivalentul său aproape de 108. Occidul său este galben, pe când al tuinmului este trandafiriu.

* (Un dar curios). Noua regină a Spaniei a primit o mulţime de daruri, atât de la staturi, corporaţiuni, cât şi de la persoane private. Între toate însă cel mai curios este darul unui industriaş, care 'i-a făcut present o păreche de ciorapi din coji de ceapă.

* Emigrări în America). Lui „Pesti Napló“ i se scrie din Szentes: În urma împregiurărilor triste poporul de pe aici aşa e de năcăjit, de mulţi 'şi-au luat înainte a emigra. Mai mult ca 40 capete de familie au ţinut în această privinţă convorbiri şi s'au pus în conţelegere cu viceconsulul republicei agentine în Genua scriindu'i, că ei sûnt resoluţi, a se aşeda acolo. Aceste 40 familii numără la olaltă 160 capete, un cas, ce a făcut pe aici mare sgomot. Mulţi alţi economi şi profesionişti sûnt gata, a urma şi ei emigranţilor, îndată ce vor primí scirea, că acestia s'au aşedat în pace acolo.

* (Discursul unui orator) Un orator dete unui amic al seu să revadă un discurs, ce avea să'l rostească a doa ţi. Amicul înapoindu'i discursul ţise:

'L-am cetit de trei ori; întâia oară mi s'a părut bun, a doua oară bunicel, a treia oară rău.

„Atunci e bun“ răspunse oratorul, căci îl voi rostí numai odată“.

* (Grozăveniî). Jurnalului „N r. Presse“ i se scrie din Hohenfurth următoarele: „Eri s'a descărcat asupra oraşului nostru o vreme grea. În apropierea oraşului s'au constatat 3 trănete. În aproapele „Buckenhof“ a isbit trăsnetul într'un teiu, din care cea mai mare creangă căţù şuerând la pământ şi cu ea 2 păsăruici, cari cei căutase scut în crengile teiului. Betelor păsăruici le erau părlite penele, trăiau însă şi fură duse de un locuitoriu în casa sa spre grige. Curând după tempestate se făcù linisce pe un timp scurt, căci deja pe la 2 ceasuri se ridică o furtună colosală de zăpadă. După ce se aşedà furtuna caplanul oraşului fu chiemat la un bolnav de moarte dintr'un sat învecinat, şi numai cu nespuse greutăţi a putut ajunge în sat. La întoarcerea sa către casă vedù nu departe de drum, o scenă înfiorătoare. El vedù adecă 2 copilaşi îngropaţi în zăpadă dintre cari cel mai mărişor se năcăjia, a da ajutoriu celui mai mic, ca se poată eşí de sub zăpadă, dară nu putea, pentru că el singur îngropat până subsuori nu mai avea putere în sine. Caplanul cu birjariul numai decât săriră bieţilor copilaşi într'ajutor, îi scoaseră după mult năcaz de sub neană, îi învăliră în mantelele lor şi'i aduseră debia vii în oraş.

* (Zăpada în Paris). Consiliul comunal al Parisului a votat 500,000 franci pentru rădicarea zăpedei şi deschiderea comunicaţiilor pe stradele şi şoselele sale.

De la 1830 nu a picat atâta zăpadă, în aşa scurt timp. Suprafaţa Parisului este de 14 milioane metri superficiali şi grozimea zăpedei de 50 centimetri, termen de mijloc. Totalul acestui omăt este de 7 milioane metri cubici. Cheltueala rădicărei fiind evaluată la 3 franci de metru, — 21 milioane franci ar trebuí prin urmare, pentru curăţirea totală.

Noi ne-am mulţămí să se cureţe gunoaele şi stărvurile, care fac pe lume în fie ce ţi, a da numele ce se cuvine nimic făcătorilor patroni ai oraşului.

* (Turbarea cânilor). Nesce importante cercetări şi esperienţe făcute de dl Galtier asupra turbărei cânilor şi comunicate academii desciinţe în şedinţa sa din August de importanţă pentru precauţiunile acestei înspăimântătoare boală. Aşa dl Gelitier a găsit că balele unui câne turbat, luate dela animalul viu şi conservate în apă, au puterea înveninătoare chiar după 24 de oare; de aicí resultă că apa din vasul din care un câne turbat a băut său a încercat să bea, dară în care îi a căţut balele înveninătoare în timp de 24 oare, prin urmare aceea apă nu trebuesce întrebuinţată înainte de acest timp şi că la câne mort din turbare sau omorît pentru această boală, cercetările fisiologice şi patalogice, prin antopsii sau disecţiuni în gură şi în faringe să nu se facă decât după trecere de 24 de oare după moartea animalului.

* (Consiliul superior al armatei franceze), ne spune „Le Mot d'Ordre,“ că se va reorganisa în curând. Sub preşedinţa presidentului republicei, vor lua parte ca membri şi presidentul senatului şi al camerei, — pe lângă ministrul de resboiu, cel de marină etc.

Francezii 'şi-au deschis ochii în afacerile militare, dela 1871 încoace; — de aceea vor să aibă controlul representanţei naţionale la conducerea mecanismului şi administraţiei armatei.

Nu să'l lase a'şi face pe plac, pe un aşa consiliu, care ţine în mâna'i şi viitoriul şi viaţa armatei; — să'l lase a se resfăţa, ca oficină de favoruri, persecuţii şi acoperiri a păcatelor şi ignoranţei, unei frăţii care apasă asupra oastei speculând-o în tot feliul.

Bursa de Budapesta

din 18 Decemvre n.

Renta de aur 96.10, Împrumutul drumurilor de fer ung. 114.—, I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. 74.25, II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 86.25, oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. 77.50, împrumutul ung. cu premii 107.—, obligaţiuni ung. de rescumpărarea dicimei de vin 88.50, obligaţiuni urbariale ung. 68.65, obligaţinni ung. cu clausulă de sorţire 85.—, obligaţiuni urbariale temeşiane 87.—, obligaţiuni cu clausulă de sorţire 84.75, obligaţiuni urbariale transilvane 84.75 obligaţiuni urbariale croato-slavonice ——, datorie de stat austriacă în hârtie 68.65, renta austriacă în argint 70.25, renta de aur austriacă 80.80, sorţi de stat dela 1860 130.50, acţiuni de bancă austro-ung. 845, acţiuni de bancă de credit ung. 264.50, acţiuni de credit austr. 283.—, argint —.—, galbin 5.52, napoleon 9.31, 100 marce nemţesci 57.70, London (pe poliţa de trei luni) 116.70.

Bursa de Viena

din 18 Decemvre n. 1879.

Metalicele 5%	— —
Acţiuni de bancă	850 —
Împrumutul de stat din 1860	131 —
Împrumutul naţ. 5% (argint)	70 20
Acţiuni de credit	265 50
Valuta nóuă imperială germână	57 70
London	116 70
Galbin	5 54
Napoleon d'aur (poli)	9 30½

Economic.

Sibiiu, 16 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8.30—9.30; Grâu săcăreţ, fl. 7.10—7.90; Săcară fl. 5.10—5.50; Orz fl. 4.30—4.70; Ovăs fl. 2.90—3.30 Cucuruz fl. 4.—4.40.; Mălaiu fl. 5.50—6; Cartofi fl. 1.30—1.50; Semânţă de cânepă fl. 7.—8.; Mazere fl. 8—8.50; Linte fl. 10.50—11; Fasole fl. 8—8.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare de porc fl. 25—26; Său brut pro 50 chilo fl. 16—17; Său de luminări fl. 23—24; Luminări de său 50 chilo fl. 28—28.50; Săpun fl. 20—20.50; Fân 50 chilo fl. 0.95--1.05: Cânepă pro 50 chilo fl. 16--18 Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 42—44 cr.; Carne de viţel 38—45 cr. carne de porc 40—42 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauă 10 de 40 cr.

(Comerciul cu vinurile). Cetim în „Binele public“ următoarele: „România produce atâtea vinuri, în cât din căutarea, conservarea şi vinderea lor s'ar puté crea pe de o parte o bogată industrie, pe de alta venituri însemnate ar fi asigurate ţării. Din nenorocire însă, această ramură a fost până aţi neglesă, încât Ungaria şi Francia importează încă mari cuantităţi de vinuri, pe nesce preţuri care se numără cu milioanele.

Când sûnt recolte abundante, cum a fost anul acesta (când pe lângă abundanţă, se adauge şi buna cualitate) atunci e o adevărată răsipă. În loc de a se păstra cu îngrigire, de a se lăsa să se învechiască, vinul se vinde pe mai nimica, încât cei prevedători, care sciu să se aprovisioneze, sûnt siguri de nisce câştiguri colosale.

Ceva mai mult. Aflăm că o companiă ungară, atrasă de buna cualitate şi de eftinătatea vinului nostru, a venit aci şi a cumpărat cea mai mare parte din recolta de estimp, pe care după unul sau doi ani, o va desface tot în ţară sub etichete străine, cu mari profituri.

De ce oare să nu fi făcut Românii ceea-ce a făcut străinii? De ce capitalurile lor asociate să nu se depună într'o marfă sigură, de natură a aduce venituri tot atât de sigure?

Spiritul de asociaţiune a început să dea fructe, esperienţa constată că acest comerciu cu vinurile înavuţesce, şi totuşi prea puţin am sciut profita de priincioasa ocasiune ce ni s'a presentat.

Dacă mai e încă timp, îndemnăm pe toţi comercianţii în genere, şi mai cu samă pe capitalişti, să se provisioneze pe cât pot de vinuri din recolta anului 1879, nu numai pentru că preţurile sûnt mici în comparaţiune, dar şi fiind-că vinurile sûnt în general escelente. Nu se scie ce va fi la anul viitoriu şi în cei ce au să urmeze; producerea depinde de multe împregiurări şi chiar dacă n'ar fi astfel, tot e sigur că veadra cumpărată aţi cu 3 şi 4 lei să se vândă preste un an, doi sau trei, cu preţuri de 10 şi de 20 de ori mai mari.

Afară de aceasta, pentru un mare centru de consumaţiune, cum e capitala Bucuresci, ne pare indispensabilă stabilirea de cât mai multe deposite însemnate.

Cele deja esistente s'au sporit aţi încă cu unul, situat în strada academiei Nr. 24. Aci se află, grecum indică anunciul special din pagina IV-a, vinurile vechi de 7 ani ale d-lui Negroponte, din viile dela Ionăşesci şi Mărăşesci (districtul Putna), atât albe, cât şi negre, de o calitate escelente.

Nu ne îndoim, că îşi vor atrage o bună clientelă, în cel mai scurt spaţiu de timp; însă, şi mai însemnat din punctul de vedere economic, este hotărîrea proprietarului de ale transporta în Bucuresci, de a deschide aci un asemenea deposit si de a le desface în mari şi mici cuantităţi, în loc de ale vinde străinilor, ca dânşii, fără să le strămute, să le revândă tot în ţară, însă fără a lăsa tot în ţară şi sumele câştigate.

Esemplu dat de dl Negroponte va avé de sigur imitatori, atât în ceea-ce privesce buna îngrigire, cât şi vechimea vinului. Până atunci însă, iniţiativa d-sale merită, spre a serví ca un început de bun augru.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 19 Dec. 1879 şi 22 Ian. 1880 imob. lui Ioan Seifert în Roades (trib. Ibaşfalău); în 22 Dec. 1879 şi 22 Ian. 1880 imob. lui Solomon Lobstein în Alba-Iulia (trib.); în 12 Ian. şi 12 Febr. 1880 imob. lui Stefan Varga în Also-Simenyfalva (trib. Odorheiu); în 6 Febr. şi 8 Martie imob. lui Francisc şi Ignaţ Szöcs în Sânpaul (judec. cerc. Sânmărtin): în 5 Ian. şi 7 Febr. 1880 imob. lui Patru Blasius în Braşov (trib.); în 3 Ian. şi 3 Febr. 1880 imob. lui Stefan Miskolczi sen. şi jun. în Topliţa (jud. cerc. Reghen); în 18 Dec. imob. lui Guilelm Melas în Biertan; în 18 Dec. imob. lui Mafteiu Oprea în Buia (judec. Mediaş); în 22 Dec. 1879 şi 22 Ian. 1880 imob. lui Iacob Signer în Alvinţ (trib Alba-Iulia); în 18 Dec. imob. lui George Stoica în Săsăuş şi Chirper (trib. Sibiiu).

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dânsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcţiunea vechie şi care, fiind de 100 punţi, sûnt asemenea celor de 140 punţi de construcţiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum şi de **proasce portative** şi **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

Antonie Novotny
în Timişoara.

[57] 6—12

Redactor respunţător: Nicolau Cristea.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.